TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-9

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU ŞİİR SORU ÇÖZÜMÜ

Şiir zengin imgelerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan edebî türdür.

Şiir düş gücüne, imgeye dayanır. İnsanın duygu dünyasına seslenir, insanda coşku uyandırır. Şiirde çağrışım, imge, sezgi önemli bir yer tutar. Ahenkli ve etkili bir söyleyiş ön plandadır.

Duygu, düşünce ve hayallerin genellikle ölçülü, uyaklı dizeler hâlinde anlatılan şekline nazım denir.

Her şiir oluştuğu dönemden izler taşır. Şair; yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini şiire yansıtır.

SORULAR

SORU 1

I.

İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak;
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.

II.

Cihan ne vakit mâmur idi? Bahçelerde ne vakit güller açtı? Ne vakit yuvalarda bülbüller öttü? Yollardan ne vakit yârlar geldi? Umduk, bekledik, düşündük. Hangi şey umduğumuza uygun düştü?

III.

Tarancı'nın, şairin "haberci" kimliği üzerinde durması önemlidir. Aslında şairi bir sismografa benzetmesiyle de bu mesajı vermektedir. Olanı kendi dilince yeniden kuran adamdır şair.

Numaralanmış metinlerden hangileri şiir olarak nitelendirilebilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) Yalnız III.
D) I ve II.
E) II ve III.

Cevap: D

Soru 2

- aruz ölçüsü
- ulama
- düz kafiye
- redif

Bu özelliklerin tamamı aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

A) Kara yerde mor menekşe biter mi / Yaz baharda ishak kuşu öter mi
B) Ne göndü ki göreydi yüzün ayını gözüm / Yıllar durur ki cânım ol ayile hoş geçer
C) Aşıkâne gönlünü akıtmasaydı yâre su / Olmaz idi vâdî-i aşka düşüp âvâre su
D) Rûm u Mısr u Basra vu Bagdâda hükmündür revân / Hindi aldun tâlib-i iklîm-i Türkistân mısın
E) Dinle sana bir nasihat edeyim / Hatırdan gönülden geçici olma / Yiğidin başına bir iş gelince / Anı yad illere açıcı olma

Cevap: C

Soru 3

Bu şiir türünde bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacı güdülür. Daha çok dinî, ahlaki, felsefi, sosyal konularda yazılır.

Aşağıdaki dizelerden hangisi bu parçada sözü edilen şiir türünü örneklemektedir?

A) Canım senin için işim her gün âh
Bin sevab yazılır etsen bir günâh
B) Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular göl olduğu zamandır
C) Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır
Dost düşman önümde yürür
Bilmedim asıl dostu
Dostların canıma kastı
Beni dostlarım öldürür.
D) Gök mavi mavi gülümsüyordu
Yeşil yeşil dallar arasından
Altın sesi birdenbire sordu
"Ne haber eski aşk yarasından"
E) Şu kim istedi buldı ilmi Çîn'de
Bugün oldur muhakkık ilm içinde

Cevap: E